

Obsah

Úvod	8
1. Agresivita a agrese – rozdíl	10
1.1 Agresivita	10
<i>Příčiny zvýšené agresivity u jedince</i>	11
1.2 Agrese	23
2. Směry agrese	25
2.1 Agrese vybitá na neživém předmětu	25
2.2 Agrese vybitá na zvířeti	27
2.3 Autoagrese	28
<i>Sebevražedné jednání</i>	28
<i>Sebeпоškozování</i>	30
3. Dělení agresí	38
3.1 Přímá a nepřímá agrese × verbální a fyzická agrese × aktivita a pasivita	38
3.2 Agrese emocionální × frustrační × instrumentální	40
<i>Emocionální agrese</i>	40
<i>Frustrační agrese</i>	42
<i>Agrese instrumentální</i>	44
3.3 Moyerova klasifikace agresí	48
<i>Predátorská agrese</i>	48
<i>Agrese mezi samci (nebo samicemi)</i>	53
<i>Agrese dráždivá</i>	67
<i>Agrese vyvolaná strachem</i>	68
<i>Rodičovská agrese</i>	71
<i>Sexuální agrese</i>	78
<i>Agrese jako obrana teritoria</i>	78

4. Příčiny zvýšeného výskytu agrese u dětí a mládeže	82
4.1 Potvrzování funkčnosti agrese	82
4.2 Nečitelnost ve výchově	82
4.3 Výrazný nesoulad v hranicích školy a rodiny	84
4.4 Agrese a vliv party (subkultury)	87
4.5 Předčasná „selekce“ dětí školního věku	90
4.6 Mediální násilí	94
5. Zvládání a řešení agrese	98
6. Poruchy chování související s agresivním chováním a kriminalitou dětí a mládeže	101
6.1 Hyperaktivita s poruchou pozornosti – ADHD (Attention Deficit Hyperactivity Disorder)	102
<i>Základní příznaky ADHD</i>	102
<i>Ochranné strategie dítěte</i>	108
6.2 Opoziční porucha chování	110
6.3 Lhaní	111
6.4 Krádeže	114
6.5 Záškoláctví	116
<i>Příčiny záškoláctví</i>	116
<i>Možnosti opatření ke snížení výskytu záškoláctví</i>	121
6.6 Útěky a toulky	122
<i>Útěky</i>	122
<i>Toulky</i>	124
6.7 Porucha chování s protispolečenskými rysy	126
7. Šikana jako varianta agresivního chování	128
7.1 Vymezení šikany	128
7.2 Směry šikany	133
<i>Učitel × žák</i>	133
<i>Žák × učitel</i>	133
<i>Rodič × učitel</i>	134
<i>Učitel × rodič</i>	135
<i>Učitel × učitel</i>	136

Ředitel × učitel	137
7.3 Vývojová stadia šikany	137
Ostrakismus	137
Fyzická agrese a psychická manipulace	140
Vytvoření jádra	142
Vytváření norem	147
Totalita	152
7.4 Varovné signály šikany	153
Charakteristické varovné signály ze strany oběti	155
Varovná místa šikany	157
7.5 Typologie agresorů a obětí	160
Typologie agresorů	161
Typologie obětí	164
7.6 První pomoc při výskytu šikanujícího chování ve škole	167
7.7 Šikana z právního hlediska	168
8. Kyberšikana – moderní fenomén sociálně patologického chování dětí a mládeže	170
8.1 Vymezení kyberšikany	170
8.2 Typy kyberšikanování	173
8.3 Typologie agresorů	176
Typologie podle stupňů škol	176
Typologie podle chování	177
8.4 Pomoc při výskytu kyberšikany	178
Nejčastější projevy chování oběti kyberšikany	179
Nejčastější projevy chování kyberagresora	179
Základní pravidla při setkání s kyberšikanou	179
Závěr	181
Přílohy	182
Literatura	188